

NUORILLE TARKOITETUN LUKIOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN MUUTOS

LUKU 4.3 Opiskelijahuolto

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona.

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoito, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja.

Opiskeluhoito järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla.

4.3.1 Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllisen opiskelijahuollon lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Toteuttamisessa otetaan huomioon sekä aikuistuvan nuoren itsenäisyyden tukeminen että huoltajien osallistuminen. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä otetaan huomioon yhteistyö myös kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito. Opiskeluterveydenhuollossa toteutettavat terveystarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskelijahuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen opiskelijahuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohdaksi on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoitoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoitossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä.

Asian käsittely myös yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa tapauskohtaisessa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu opiskelijan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Opiskelijan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskelijahuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmän vastuhenkilö, joka pääsääntöisesti on ryhmänohjaaja, kirjaa yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Kertomukseen kirjataan myös yksilölliset, jo toteutuneet tai sovitut tukitoimet. Myös muut tapauskohtaisen asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia. Yksilökohtaista opiskeluhoitokertomusta ylläpitää Puolangan kunta. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Opiskeluhoitokertomukset muodostavat opiskeluhoitokertomuksen, jota säilytetään kansliassa. Opiskeluhoitokertomuksen vastuhenkilö on koulun rehtori. Arkistoinnista vastaa koulun kanslisti.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireillepanija,
- opiskelija tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Opiskelijan yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijahuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön opiskelijan tai muiden opiskelijoiden turvallisuuden varmistamiseksi. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan opiskelijan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Opiskeluhoitoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhoitokertomuksen monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhoitokertomusten toiminta on osa opiskeluhoitokertomuksen kokonaisuutta. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki opiskeluhoitokertomukset ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi opiskeluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kuin käsiteltävä asia edellyttää.

Opiskeluhooltoryhmiä ovat:

1) opiskeluhoollon ohjausryhmä

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Puolangalla toimii yksi oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmään kuuluvat kouluterveydenhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, koulukuraattori, sosiaalijohtaja, laaja-alaiset erityisopettajat, apulaisrehtori/opinto-ohjaaja, seurakunnan nuorisotyöntekijä ja rehtori. Ryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa ja ryhmää johtaa rehtori. Ohjausryhmän tehtävänä on laissa määrätyt tehtävät.

2) oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskeluhooltoryhmään kuuluvat kouluterveydenhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, koulukuraattori, sosiaalijohtaja, laaja-alaiset erityisopettajat, apulaisrehtori/opinto-ohjaaja ja rehtori. Ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa tai tarpeen mukaan ja ryhmää johtaa rehtori.

Opiskeluhooltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Opiskeluryhmän tehtävänä on laissa määrätyt tehtävät. Keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

- ryhmässä tehdään syksyllä toimintasuunnitelma, johon kirjataan toimintakäytännöt:
 - tapaamispaikka ja -aika
 - käsiteltävät asiat
- ryhmä kokoontuu säännöllisesti sovittuina ajankohtina noin kerran kuukaudessa samassa paikassa
- tarvittaessa kokoonnutaan useammin tai opiskelijahuoltoryhmä kokoontuu laajennettuna eri asiantuntijoilla
- ryhmän kokoontumisajat ja kesto sovitaan hyvissä ajoin koko lukuvuodeksi ja niistä tiedotetaan koulun ilmoitustauluilla
- opiskelijahuoltoryhmän asiantuntijoiden yhteystiedot löytyvät kotiin jaettava koulutiedotteesta sekä koulun internetsivuilta
- ryhmä toimii tarvittaessa yhteistyössä nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa
- ryhmä koordinoi terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välistä yhteistyötä
- ryhmänohjaaja seuraa opiskeluun osallistumista ja poissaoloja Wilman kautta ja tarvittaessa pyrkii ehkäisemään ja puuttumaan niihin
- oppilaitoskohtainen ryhmä huolehtii esteettömästä opiskeluympäristöstä, tapaturmien ehkäisemisestä, ensiavun järjestämisestä ja hoitoonohjauksesta
- ryhmä vastaa tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisestä ja käyttöön puuttumisesta
- ryhmä luo yhteistyötä ja käytänteitä oppilaitoksen terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- ryhmä ylläpitää suunnitelmaa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- ryhmä koordinoi toimintaa äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa kriisitoimintamallin mukaisesti

3) tapauskohtaisesti koottava asiantuntijaryhmä

Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Asiantuntijaryhmän monialaisuus ja tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään

voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Opiskelijakohtaisissa asioissa ensisijaisena vastuuhenkilönä toimii ryhmänohjaaja. Hän huolehtii tarvittavista luvista ja opiskeluhoitokertomuksen laatimisesta. Tarvittaessa vastuuhenkilöä voidaan vaihtaa opiskelijan edun mukaisesti. Opiskeluhoitokertomuksen tulee edetä aikajärjestyksessä ja siihen voivat kirjata kaikki asiantuntijaryhmän jäsenet. Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologi kirjaavat yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti opiskeluhoitokertomuksen kuraattori kirjaa asiakastiedon kuraattorin asiakaskertomukseen. Kaikkien opiskelijoiden asiakirjat säilytetään kanslian lukollisessa arkistotilassa. Opiskeluhoitokertomuksen vastuuhenkilö on koulun kanslisti. Hän huolehtii asiakirjojen säilytyksestä ja arkistoinnista.

Ryhmän koolle kutsuminen ja toiminnan suunnittelu

- ryhmänohjaaja vastaa ryhmän koolle kutumisesta
- ryhmänohjaaja on keskustellut alaikäisen huoltajien kanssa asiasta (huolen puheeksi ottaminen) ja valmistautuu opiskelijan asian esille tuomiseen etukäteen
- alaikäisen huoltajilta pyydetään kirjallinen lupa huolen viemisestä asiantuntijaryhmään
- kirjallisten lupien kysymiseen on hyvä varata aikaa ennen kokoontumista
- yhteishuoltajuudessa on huomioitava, että molemmat huoltajat vaikuttavat asioiden käsittelyyn (esimerkiksi allekirjoitukset molemmilta huoltajilta) ja molemmille huoltajille tarjotaan mahdollisuutta yhteistyöhön
- kiireellisissä tapauksissa lupa kysytään puhelimitse ja täydennetään myöhemmin kirjallisena (heti palaverin alussa tai sovitusti)
- opiskelijaa koskeva tarvittava materiaali on mukana kokouksessa
- selkeä kysymyksenasettelu: mistä keskustellaan ja mihin asioihin toivotaan toimenpiteitä tai tukea?

4.3.2 Opiskeluhoitosuunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhoitokertomuksen suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat **lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma**, johon sisältyy opiskeluhoitokertomusta koskeva osuus. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan laatima suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyy **kuvaus opiskelijahuollosta** sekä **oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma**.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma

1. Opiskeluhoitokertomuksen kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitokertomus on opiskelijoiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Tavoitteena on luoda turvallinen ja terve opiskelu- ja työympäristö sekä ehkäistä syrjäytymistä. Opiskeluhoitokertomus on oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niissä tukemista. Opiskelijoiden osallisuutta oman opiskeluyhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseksi tulee tukea. Vastuu opiskeluhoitokertomuksesta kuuluu osaltaan kaikille opiskeluyhteisössä työskenteleville. Opiskeluhoitokertomuksen sisäinen tiedonsiirto viranomaiselta toiselle toimii opiskelijan parhaaksi ja opiskelun edistämiseksi.

Puolangan lukiolaisille tarjotaan opiskeluhoitokertomuksen palveluita yhteistyössä Attendo Oy:n kanssa. Kuraattori on tavattavissa kahtena päivänä kuukaudessa. Koulupsykologi käy kaksi kertaa kuukaudessa. Kuraattori- ja psykologipalvelut järjestetään opiskelijan pyynnöstä viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä ja kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä. Terveystieteiden opettaja on tavattavissa koululla kolmena päivänä viikossa ja muulloin läheisessä terveyskeskuksessa. Terveystieteiden opettajan vastaanotolle on mahdollista päästä ilman ajanvarausta. Lääkäri on tavattavissa koululla noin kerran kuukaudessa ja muulloin tarvittaessa terveyskeskuksessa. Edellä mainitut palvelut kattavat opiskeluhoitokertomuksen tämänhetkisen kokonaistarpeen. Palvelut

suhteutetaan tarpeen mukaan niin, että voidaan varmistaa niiden yhdenvertainen saatavuus ja toiminta kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti.

Kunnanvaltuusto päättää koulun talousarviosta ja sivistyslautakunta käyttösuunnitelmasta. Rehtori seuraa raportein opetustoimen budjettia ja vastaa sen toteuttamisesta. Taloudellisten resurssien suunnittelussa hyödynnetään opiskelijamääräennustetta. Tällä hetkellä ikävuosiryhmät ovat pienentymässä. Rehtori seuraa opiskelijoiden lukumäärää, ja sen avulla voidaan suunnitellusti varautua opiskeluhuollon resursseihin. Koululla varaudutaan myös lukuvuoden aikana tuen tarpeen ja opiskelijamäärän yllättäviin muutoksiin. Seurannassa tärkeitä ovat myös Tilastokeskukselle syksyllä päivitettävät tiedot.

Hallinto-ohjelmien Primuksen, Dynastyn ja Wilman sekä opiskelijatietoarkiston avulla opiskelijahuollon tilannetta seurataan, kehitetään ja arvioidaan ajantasaisesti. Päävastuu opiskelijatiedon hallinnasta on kanslialla. Koululla on ylläpitäjän laatima arkistointisuunnitelma ja opiskeluhuollolliset tiedot säilytetään arkistossa. Opiskeluhuollon tukitoimissa hyödynnetään muun muassa kouluterveys- ja asiakastyytyväisyyskyselyjä. Lisäksi opiskelijatiedoista seurataan poissaolojen, myöhästymisten ja käyttäytymisen tietoja. Ryhmänohjaaja seuraa oman ryhmänsä opiskelijoiden hyvinvointia.

Koulun opiskelijahuoltosuunnitelma tarkistetaan vuoden kuluttua kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkistuksesta ja tehdään samalla tarvittavat muutokset.

Työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö

Opiskeluhuoltotyö kuuluu kaikille kouluyhteisön jäsenille. Kaikki opiskelijahuollolliset asiat ovat siis osa jokaisen opettajan työpäivää. Esimerkiksi runsaiden tai selvittämättömien poissaolojen ja käyttäytymisen seuranta sekä oppimisen tukeminen ovat opiskeluhuoltotyötä. Tarvittaessa ryhmänohjaaja ryhtyy toimenpiteisiin opettajien, opiskelijahuoltohenkilöstön ja huoltajien kanssa. Opiskeluhuoltoon kuuluu kouluyhteisön toiminnan kehittäminen, koulukiusaamisen ennaltaehkäisy ja kiusaamistilanteissa sovellettavien toimintatapojen sekä kriisi- ja päihdesuunnitelmien kehittäminen, seuranta ja käytännön toteutus.

Rehtori

- vastuu tuen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä ratkaisuista
- koulukiusaamisen selvittely
- käynnistää toimenpiteet äkillisissä kriisi- ja onnettomuustilanteissa → ohjaa ja organisoii
- vastuu opiskelijahuoltoryhmien toiminnasta ja moniammatillisesta yhteistyöstä
- vastuu hallinnollisista päätöksistä

Opinto-ohjaaja

- riittävä tuki ja henkilökohtainen ohjaus
- auttaa opiskelijoita sijoittumaan jatko-opintoihin
- opiskelijan kasvun ja kehityksen tukeminen
- opiskelijan sosiaalisten valmiuksien sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen
- elämänsuunnittelussa ja -hallinnassa tarvittavien tietojen ja taitojen kehittymisen tukeminen
- ohjaus ja tuki opiskelutaitojen kehittämisessä sekä opiskelijan oman oppimistyylin tunnistamisessa
- ammatinvalintaan sekä jatko-opintoihin ja yhteishakuun liittyvä ohjaus
- henkilökohtainen ohjaus ja ryhmäohjaus
- tasa-arvon edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen
- jälkiohjaus

Erityisopettaja

- konsultointi, yhteistyö ja tiedonsiirto
- ryhmäseulonnat ja yksilötestit

Ryhmänohjaaja

- opiskelijoiden hyvinvoinnin seuraaminen ja havainnointi, huolien ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen ja huolien vieminen eteenpäin tarvittaessa
- pedagoginen asiantuntijuus ja yhteistyö huoltajien, opettajien ja eri asiantuntijoiden kanssa
- opetus- ja kasvatustyö → opetuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi
- ryhmän yhteishengen kasvattaminen sekä innostavan ja turvallisen oppimisympäristön luominen
- ohjaa opiskelijoita tunnistamaan omat voimavaransa, oppimiseen liittyvät vahvuutensa ja kehityshaasteensa
- tiedonsiirto → huolehtii tuen jatkumisesta
- tiedottaa lyhytaikaisille sijaisille opiskelijoiden tuen tarpeesta

Terveydenhoitaja

- ennaltaehkäisevä terveydenhoito
- osallistuu koulu yhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen
- koulun työolojen ja koulutuksen terveellisuuden ja turvallisuuden valvonta ja edistäminen
- osallistuu koulun opetussuunnitelman valmisteluun nuoren kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin asiantuntijana
- nuoren kasvun ja kehityksen seuranta ja tukeminen → opiskelijan hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisvaltainen seuraaminen, arviointi ja tukeminen yhteistyössä perheen ja koulu yhteisössä toimivien asiantuntijoiden kanssa
- osallistuu oppimisen, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmien tunnistamiseen ja selvittämiseen yhteistyössä perheen sekä muun opiskelu huolto- ja opetushenkilöstön kanssa
- huolehtii omalta osaltaan nuoren hoidon ja kuntoutuksen toteutumisesta yhteistyössä eri tahojen kanssa
- ikäkausitarkastukset
- kirjoittaa lähetteitä

Lääkäri

- ennaltaehkäisevä terveydenhoito
- osallistuu koulu yhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen
- yhteistyö ja konsultointi
- huolehtii omalta osaltaan opiskelijan hoidon ja kuntoutuksen toteutumisesta yhteistyössä eri tahojen kanssa
- ikäkausitarkastukset
- kirjoittaa lähetteitä

Psykiatrinen sairaanhoitaja

- yksilötyö opiskelijoiden kanssa
- osallistuu koulu yhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen
- yhteistyö huoltajien kanssa nuoren asioissa sekä opiskelijan ja perheiden tukemiseen liittyvä yhteistyö esim. perheneuvolan, lastensuojelun sekä lasten- ja nuorisopsykiatrian kanssa
- kirjoittaa lähetteitä
- konsultointi

Koulukuraattori

- perhe-, ryhmä- ja yksilökeskeinen työ
- ohjaa opiskelijoita sosiaalisten taitojen ja ongelmanratkaisutaitojen hankkimisessa ja kehittämisessä
- on tukena koulussa esiintyvien vaikeiden tilanteiden selvittämisessä ja ratkaisemisessa
- käy yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tukikeskusteluja, tukee perheitä ja ohjaa yhteistyössä psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa tarvittaessa oppilaan perheeseen jatkohoitoon perheneuvolan, nuorisovastaanoton, keskussairaalan, sosiaalitoimen tai muun palvelun piiriin

Koulupsykologi

- konsultointi
- psykologiset tutkimukset, arviointi ja kuntoutuksen suunnittelu: suorittaa psykologisia tutkimuksia oppimisedellytysten kartoittamiseksi, oppimisvaikeuksien ja oppimisen esteiden selvittämiseksi
- terapia ja kuntoutus opiskelijalle
- neuvottelee tarvittaessa opettajien, opiskelijan, huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa opiskelijalle soveltuvan oppimissuunnitelman laatimiseksi

Sosiaalityöntekijä

- osallistuu moniammatilliseen yhteistyöhön oman alansa asiantuntijana
- yhteistyö koulun kanssa tarvittaessa

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Tässä opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoiton järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi. Opiskeluhoitoa toteutetaan koulun arjessa päivittäin. Opiskeluhoitossa kehitetään, seurataan ja arvioidaan koko kouluyhteisön, yksittäisten ryhmien hyvinvointia sekä huolehditaan siitä, että opiskelijan yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet otetaan huomioon koulun arjessa. Opiskeluhoitotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen nuoreen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on laaja yhteistyöverkosto. Puolangan kunnan opiskeluhoiton ohjausryhmä vastaa opiskeluhoiton yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista koko kunnan tasolla. Käsiteltävät asiat koskevat koko kunnan laajuisesti lapsi- ja nuorisotyötä aina varhaiskasvatuksesta täysi-ikäisyyteen saakka. Ohjausryhmä voi tutustua esimerkiksi koko maan kattavaan kouluterveyskyselyyn, tehdä yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa ja suunnitella koko kunnan laajuista toimintaa suurien kokonaisuuksien perusteella. Ohjausryhmän toiminta on varhaista ja ennaltaehkäisevää tukea kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteisöllinen opiskeluhoito edistää kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Koko kunnan kattavaan opiskeluhoiton ohjausryhmään kuuluu Puolangan seurakunnan nuorisotyöntekijä. Lisäksi ohjausryhmän kokoonpano voi hyödyntää laajemmin eri verkostojen yhteistyötä, kuten koulupoliisin, nuorisotyön, yhdistysten ja työvoimapolitiittisten asiantuntijoiden osaamista.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhoiton suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmässä suunnitellaan yhdessä tarvittavia tukitoimia esimerkiksi ohjauksen toimivuutta moniammatillisen tuen piiriin. Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa kiusaamisen kartoittamisesta. Lisäksi Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä suunnittelee ja toteuttaa ajankohtaisia tapahtumia, teemapäiviä ja koulun toimintamalleja.

Sosiaalisen vastuullisuuden ja keskinäisen vuorovaikutuksen edistämiseksi koulussamme toimii oppilaskunta. Oppilaskunta tuo koulutyön eri osa-alueille opiskelijoiden näkökulman ja vastaa osaltaan opiskelijoiden osallisuudesta.

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, joka ottaa huomioon jo esiopetuksen tuottamat valmiudet ja ohjaa jatko-opintoihin. Opinto-ohjaus on esillä vanhempainilloissa ja opinto-ohjaaja keskustelelee opiskelijoiden kanssa henkilökohtaisesti. Opinto-ohjaaja tuo havaitsemansa huolen joko oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitoryhmään tai asiantuntijaryhmälle. Ohjausta toteutetaan paitsi koulun sisällä, myös yhteistyössä eri koulujen ja oppilaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Opinto-ohjaaja toimii yhteistyössä huoltajien kanssa. Opinto-ohjaaja on mukana opiskelun eri vaiheissa. Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa.

Puolangan koulukeskuksen uudisrakennus ja remontti valmistuivat vuonna 2006, joten koulun tilat, varustetaso ja opetusmateriaalit tarjoavat edellytykset eriyttää opetusta opiskelijoiden tarpeiden, opetusryhmän koon ja tavoitteiden mukaan. Koulurakennuksessa on valvontakamerat hälytysjärjestelmän lisäksi tuomassa osaltaan lisää turvallisuutta koulukeskuksen alueelle. Turvallisuutta luovat yhteisesti sovitut järjestyssäännöt, jotka on sovitettu yhteen koulujen turvallisuusohjeiden kanssa. Tekninen toimi vastaa kouluympäristön terveellisyyteen liittyvistä

mittauksista ja pelastuslaitos yleisestä turvallisuudesta pelastusharjoitusten avulla. Työterveyshoitaja vastaa henkilöstön hyvinvoinnista yhteistyössä rehtorin kanssa.

Terveystiedon opettaja on osallistunut tarvittaessa oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän tapaamisiin ja tuonut esille opetustilanteista välittyneitä tietoja. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän asiantuntija voi toimia työparina oppitunneilla. Yhteistyössä terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä voidaan luoda kouluun uusia toimintamalleja.

Poissaoloja seurataan Wilma-hallinto-ohjelman välityksellä. Wilmassa ryhmänohjaaja voi seurata poissaolojen lisäksi myös muita koulun toimenpiteitä, kuten myöhästelyjä, huolimattomuutta tai esimerkiksi järjestyssääntöjen noudattamattomuutta sekä muita opiskeluun liittyviä tekijöitä. Toistuviin tai määrältään runsaisiin poissaoloihin reagoidaan keskustelemalla opiskelijan kanssa ja ottamalla yhteyttä alaikäisen opiskelijan huoltajaan. Poissaolojen seurannasta vastaa ryhmänohjaaja. Jos huoli jatkuu, opiskelija ohjataan tapauskohtaiseen asiantuntijaryhmään.

Tapaturma- ja sairastumistilanteissa jokainen on velvollinen antamaan ensiapua. Opiskelija ohjataan avun tarpeesta riippuen joko opiskeluterveydenhoitajalle, tai hänen poissa ollessa terveyskeskuksen päivystykseen. Hätätapauksissa otetaan yhteys hätäkeskukseen ja toimitaan sieltä annettujen ohjeiden mukaisesti. Tapaturmien ehkäisyyn liittyvässä ohjeistuksessa otetaan huomioon tapaturmien torjunnan kansalliset linjaukset ja ohjeistukset sekä toiminnan edellyttämä yhteistyö.

Opiskeluhoollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan opiskelijan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Opiskeluterveydenhoitaja ja muut opiskelijahuollon asiantuntijat keskustelevat nuoren kanssa tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytöstä ja niiden tuomista haitoista huolen ilmetessä. Ennaltaehkäisevässä toiminnassa on koulun yhteistyökumppanina usein kunnan nuorisotyöntekijä vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa. Valtakunnallisiin tapahtumiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan. Opiskelija ei saa tuoda kouluun eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä/ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty. Alaikäisiltä kiellettyjä ovat muun muassa alkoholilain sekä tupakkalain mukaiset tuotteet. Kaikilta on kielletty muun muassa toisen vahingoittamiseen soveltuvat esineet tai aineet, kuten teräaseet. Kielto koskee myös kaikkia muita sellaisia esineitä ja aineita, joilla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta tai jotka erityisesti soveltuvat omaisuuden vahingoittamiseen ja joiden hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Koulu yhteisön jäsen ei saa esiintyä päihteiden tai huumeiden vaikutuksen alaisena koulu aikana ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa. Jos opiskelija on päihteiden vaikutuksen alaisena koulussa tai koulun järjestämässä tilaisuudessa, toimitaan Puolangan koulujen kriisivalmiussuunnitelman toimintaohjeiden mukaisesti: oppilas toimitetaan opiskeluterveydenhoitajan luokse/terveyskeskukseen ja asiasta ilmoitetaan huoltajille, lastensuojeluviranomaiselle ja rehtorille.

Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa koulu yhteisön toimintakulttuuria. Se tulee ottaa huomioon koulun kaikessa toiminnassa.

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville. Väkivallalta, kiusaamiselta tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla opiskelija, koulussa työskentelevä aikuinen tai koulu yhteisön ulkopuolinen henkilö.

Kiusaamisella tarkoitetaan systemaattista, tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa. Kiusaamiselle on ominaista kiusaajan ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino. Tavallista on myös se, että kiusaaminen tapahtuu ryhmässä. Häirintä voi

näyttäytyä epäasiallisena kohteluna ja puheena, joka voi sisältää sukupuoleen liittyviä vihjailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta tai ei-toivottuna fyysisenä kosketuksena. Kiusaamisen ja häirinnän lisäksi kouluyhteisössä voi esiintyä myös muuta ei-toivottua tai aggressiivista ja väkivaltaista käyttäytymistä. Väkivallalla tarkoitetaan tarkoituksellista itseen, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettua fyysisen voiman tai vallan käyttöä, uhkailua tai toteutettua. Sen seurauksena voi olla vamma, psyykkinen haitta tai kehitykseen liittyvä vaikeus. Kaikkiin näihin tilanteisiin on puututtava.

Opiskelijoille, heidän huoltajilleen ja koulun henkilöstölle tulee antaa myös tietoa väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän erilaisista ilmenemistavoista, ennaltaehkäisystä ja kouluyhteisön toimintatavoista näissä tilanteissa sekä koulussa sovellettavista järjestysmääräyksistä.

Puolangan koulujen toimintamalli kiusaamisen ehkäisemiseksi

Koulussamme kiusaamistapauksiin puututaan välittömästi koulun aikuisten toimesta. Noudatamme kiusaamista ehkäisevää KiVa Koulu -toimenpideohjelmaa. Alakoululla sekä yläkoululla ja lukiolla on omat, koulutetuista opettajista koostuvat KiVa -tiimit. Ne käsittelevät tapauskohtaisesti toimenpideohjelmaa soveltaen tietoonsa saatetut toistuvat kiusaustapaukset, sopivat toimenpiteistä, seurannasta ja tiedottamisesta yhteistyössä rehtorin, ryhmänohjaajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Jos KiVa Koulu -toimenpiteet eivät tehoa, jatkotoimenpiteistä sovitaan yhteispalaverissa huoltajien kanssa. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä lastensuojelun ja poliisin kanssa. Kaikki toimenpiteet kirjataan.

KiVa -ohjelmaan kuuluu myös oleellisena osana ennaltaehkäisevä kiusaamisen vastainen toiminta. Oppitunneilla käsitellään kiusaamisen erilaisia ilmenemistapoja ja mietitään keinoja puuttumiseen ja kiusaamisen estämiseen, korostetaan nollatoleranssia ja kaikkien vastuuta. KiVa -ohjelmasta tiedotetaan syksyn tiedotteessa ja koulun internetsivuilla.

Yksittäiset kiusaamistapaukset käsitellään ryhmänohjaajien johdolla. Ryhmänohjaaja ilmoittaa kaikista kiusaamistapauksista kaikkien osapuolten huoltajille. Huoltajia lähestytään asiantuntijoina, joiden osaamista arvostetaan. Ryhmänohjaaja tai KiVa-tiimin opettaja keskustelevat tarvittaessa koko ryhmän kanssa, sillä opiskelijat ovat merkittävä voimavara kiusaamistilanteita torjuttaessa. KiVa-tiimi seuraa loppuuko kiusaaminen. Seuranta on jatkuvaa ja säännöllistä. Jokainen kiusaamistilanteen selvittely on oma prosessinsa ja vaatii luovaa ongelmanratkaisua. Vakavissa tilanteissa (esim. toistuvissa) rangaistaan.

Suunnitelman perehdyttämisestä, seurannasta, arvioinnista ja päivittämisestä vastaa KiVa -tiimi. Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa.

Kohdennettuihin toimenpiteisiin ryhdytään toistuvan kiusaamisen tultua ilmi KiVa-koulumenetelmällä.

KiVa-koulumenetelmän vaiheet:

1. *Seulonta.* Kiusaamisepäilyistä tiedon saanut aikuinen ohjaa tapauksen KiVa-koulutiimille, joka on määritelty syyslukukauden alussa. Ala-, yläkoululla ja lukiolla on omat tiiminsä.
2. *Keskustelu kiusatun kanssa.* Valitut tiimin jäsenet keskustelevat ensimmäisenä kiusatun oppilaan kanssa.
3. *Yksilökeskustelut kiusaamiseen osallistuneiden kanssa.* Erilliset yksilökeskustelut kiusaamiseen osallistuneiden kesken toteutetaan yllättäen ja yksitellen.
4. *Yhteiskeskustelu kiusaamiseen osallistuneiden kanssa.* Sovitaan seurantakeskustelun ajankohta noin kahden viikon kuluttua.
5. *Seuranta-aika.* Seuranta-ajan jälkeen kokoonnutaan arvioimaan tilannetta uudelleen. Mikäli kiusaaminen edelleen jatkuu, vanhemmat kutsutaan koululle yhteispalaveriin.
6. *Yhteistyöpöytä tarvittaessa.* Jos kiusaaminen toistuu yhteispalaverin jälkeenkin, koululta pyydetään yhteistyöhön sosiaalitoimi.

Päivittäinen arjessa tapahtuva yhteydenpito molempiin huoltajiin on luonteva osa koulun toimintakulttuuria. Luokanopettaja, -valvoja tai ryhmänohjaaja on yhteydessä huoltajiin Wilman välityksellä, puhelimitse, sähköpostitse ja tapaa heitä kasvotusten. Suunnitellusti lukuvuoden aikana järjestetään vanhempainiltoja, erilaisia koulun tapahtumia tai juhlia sekä yksilötapaamisia. Opetusta voi tulla aina seuraamaan ja koululla järjestetään myös avoimien ovien päivä. Huoltajien osallisuutta tuetaan erilaisten kyselyjen ja vanhempainyhdistyksen toiminnan kautta. Vanhempainilloissa on mahdollista, että vanhemmat ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja sopivat esimerkiksi yhteisistä kotiintuloajoista. Avoin tiedottaminen opiskelijahuollollisissa asioissa on luottamuksen kannalta keskeistä. Mitään tietoja ei siirretä opiskelijan tai alaikäisen huoltajien tietämättä.

Kiusaamisen ennaltaehkäisemisen ja varhaisen tukemisen apuna Puolangan lukiossa toimii oppilaskunnan hallitus. Koulun oppilaskuntaan kuuluvat kaikki lukion opiskelijat. Opiskelijat ovat valinneet luokittain kolme edustajaa oppilaskunnan hallitukseen. Oppilaskunta pystyy vaikuttamaan koulun toimintaan; näin moniin asioihin saadaan mukaan oppilaan näkökulma. Jäsenille annetaan vastuuta ja he pääsevät vaikuttamaan koulutyöhön ja kouluympäristöön. Oppilaskunnan jäsenet ovat olleet mukana esim. opetussuunnitelmatyössä ja järjestyssääntöjen laatimisessa. Lisäksi on järjestetty monenlaista yhteistoimintaa kuten juhlia, tapahtumia, teemapäiviä ja -viikkoja.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Puolangan koululle on laadittu kriisivalmiussuunnitelma, joka sisältää toimintaohjeita ja työnjaon koulua mahdollisesti koskettavien kriisien varalle. Suunnitelmassa on myös hyödyllisiä taustatietoja kriisitilanteista. Kouluilla on myös räjähdysuojausasiakirja, joka päivitetään tarvittaessa sekä pelastautumissuunnitelma. Pelastautumisharjoitukset pidetään säännöllisesti lukuvuosittain. Heti harjoitusten jälkeen arvioidaan, miten pelastautumisharjoitus onnistui ja tehdään tarvittavat tarkennukset suunnitelmaan. Uudet työntekijät ja opiskelijat perehdytetään pelastus- ja kriisivalmiussuunnitelmiin lukuvuoden alussa, jolloin suunnitelmat myös päivitetään. Suunnitelmista tiedotetaan koteihin syksyn lukuvuositedotteessa. Mahdollisen kriisitilanteen jälkeen järjestetään purkukokous ja psykologinen jälkipuinti, jossa arvioidaan toimenpiteiden onnistuminen. Koko kunnan henkilöstölle on olemassa varhaisen tukemisen toimintamalli ja hoitoonohjausjärjestelmä.

Fyysistä turvallisuutta edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä koulu yhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Koulu yhteisön turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja tietoturvallisuuteen liittyvät tekijät.

Turvallisuuden edistämässä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia. Koulu yhteisön turvallisuutta ohjaavat myös työturvallisuuslaki ja sen mukainen työsuojelun toimintaohjelma.

3. Yksilökohtaisen opiskelu huollon järjestäminen

Opiskeluerveidenhuolto on lakisääteistä toimintaa, jonka tavoitteena on edistää nuoren mahdollisimman tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia, itsenäistä selviytymistä ja oppimistuloksia sekä edistää koulu yhteisön terveyttä ja turvallisuutta. Opiskeluerveidenhuollon toimintatapoina ovat opiskelijakohtainen terveydenhoito, terveyskasvatus, koulun terveydellisten olojen valvonta, koulupäivän aikana opiskelijoille sattuneiden sairastapausten ja tapaturmien ensiapu ja hoito sekä mahdollinen jatkohoitoon ohjaus. Terveystarkastus tehdään kerran lukion aikana. Terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja ja tarvittaessa on mahdollisuus lääkärintarkastukseen. Lisäksi tehdään kutsuntatarkastukset.

Terveydenhoitajaan voi ottaa yhteyttä, mikäli kotona herää huolta nuoren kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi nuoren väsymys, jaksamattomuus, motivaation puute, kaverisuhteet ja

psykkiset oireet. Terveydenhoitaja tekee yhteistyötä huoltajien, opettajien, miekkarin, kuraattorin sekä tarpeen mukaan muiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten esimerkiksi hammashoitolan, mielenterveystoimiston, lastensuojelun ja perheneuvolan psykologin kanssa.

Opiskeluterveydenhoitaja on tavattavissa Puolangan lukiossa suunnitellusti. Mikäli terveydenhoitaja ei ole tavoitettavissa, nuoret ohjataan Puolangan terveysasemalle päivystyksen kautta. Terveydenhoitajan työparina toimii koululääkäri. Yhteistyötä tehdään myös erikoissairaanhoidon kanssa. Vain terveydenhuoltohenkilöstöön kuuluvalla on lääkkeenanto-oikeus koululla tai erikseen tapauksesta riippuen sovitulla ja perehdytetyllä henkilöllä. Ensiapu on jokaisen henkilökuntaan kuuluvan velvollisuus. Opiskelijoiden tarvitsemat lääkkeet ovat heidän mukanaan ja lisäksi terveydenhoitajan työtilassa. Opiskelijoiden tarvitsemasta erityisruokavaliosta vastaa keittiöhenkilökunta, joille ilmoitetaan ruokavalion muutoksista suoraan.

Erityisen tuen tarkoituksena on auttaa ja tukea opiskelijaa siten, että hän selviytyy tasavertaisesti muiden kanssa lukio-opinnoista. Erityistä tukea tarvitsevat sellaiset opiskelijat, jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan tai joiden opiskelun edellytykset ovat heikentyneet vamman tai sairauden vuoksi. Lisäksi erityisen tuen piiriin kuuluvat opiskelijat, jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea. Opiskelijalla voi olla erityisen tuen tarve myös mielenterveyteen, sosiaaliseen sopeutumattomuuteen tai elämäntilanteeseen liittyvien ongelmien vuoksi.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opiskelu voidaan lukiolain (629/1998) 13 §:n (muutettu lailla 478/2003) mukaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Jos opiskelija vapautetaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Lukiolain 13 §:ssä tarkoitettut oppimistilanteet ja kokeet tulee järjestää siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Opiskelijalle voidaan laatia suunnitelma, johon kirjataan, miten yksilölliset toimenpiteet voidaan toteuttaa.

Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tulee saada kaikkien opettajien tuki. Yksilöllistettyyn joustavaan opetukseen voi sisältyä yksilöllisiä koe- ja oppimistehtäviä, lisäaikaa kokeessa, erillinen koetila ja mahdollisuus täydentää koettaan suullisesti. Nykyinen tieto- ja viestintätekniikka ja verkkoympäristöt antavat lisämahdollisuuksia opiskelijan oppimiselle.

Opiskelijan on mahdollista käyttää erityisopettajan palveluja esim. luki-vaikeuksissa ja muissa oppimisvaikeuksissa. Yksilöllistetty opetus koskee kaikkia aineita.

Ylioppilaskirjoituksiin liittyvät poikkeuksellisia menettelyjä koskevat anomukset opiskelija, kanslia ja rehtori hoitavat hyvissä ajoin YTL:aan tavallisimmin lääkärintodistukseen vedoten. Ylioppilastutkinnossa käytännön järjestelyt hoidetaan tapauskohtaisesti.

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai opiskelija jatkaa epäasiallista käytöstä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa määrääjäksi, enintään vuodeksi. Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokasta. Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi. Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se on perusteltua epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden. Koulun opettajilla ja rehtorilla on tarkastamis- ja poisotto-oikeus koskien kiellettyjä ja vaarallisia esineitä tai aineita. Tällaisessa tilanteessa on mukana aina vähintään kaksi koulun henkilökuntaan kuuluvaa aikuista.

Tapauskohtaisesti koottava asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tueksi. Koolle kutumisesta vastaa ensisijaisesti ryhmänohjaaja tai henkilö, joka on havainnut huolen ensimmäisenä. Asiantuntijoita voidaan nimetä ryhmään vain opiskelijan tai huoltajan suostumuksella, lastensuojelu ylittää kuitenkin huoltajan suostumuksen. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka huolehtii lupa- ja vireillepanolomakkeista ja asian kirjaamisesta opiskelijakertomukseen. Asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää ryhmän jäsenenä saamia salassapidettäviä tietoja muuhun kuin opiskeluhuoltoon liittyvään tehtävään.

Koulu ylläpitää opiskelijoistaan opiskelijarekisteriä sisäistä hallintoa varten. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhuollon kertomuksiin. Terveystieteiden ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset potilaskertomukseen. Opiskeluhuollon kuraattori kirjaa yksilötapaamiset opiskeluhuollon kuraattorin asiakaskertomukseen. Asiakasrekisterin ylläpitäjänä toimii Puolangan terveyskeskus.

Puolangan lukio tekee yhteistyötä koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden, kuten nuorisohjaajan tai etsivä nuorisotyöntekijän kanssa tapauskohtaisesti.

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Kasvatusvastuu on huoltajilla. Yhteistyössä huoltajien kanssa pyritään aina luottamukselliseen ja avoimeen vuorovaikutukseen. Huoltajilla on oikeus saada tietoa heidän lapsensa koulunkäynnistä ja oppimisesta. Asiantuntijaryhmässä käsitellään yksittäisen opiskelijan koulunkäyntiä ja yleiseen hyvinvointiin liittyviä asioita yhteistyössä kodin kanssa. Asiantuntijaryhmään osallistuvat moniammatilliset asiantuntijat sovitaan yhdessä huoltajien ja nuoren kanssa. Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyyn voivat osallistua vain ne opiskelijan opetukseen ja opiskeluhuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin opiskelijan asian käsittely välittömästi kuuluu.

Syksyn lukuvuosiedotteessa kerrotaan lyhyesti opiskeluhuollon toimintatavoista ja koulun tukitoimista. Tarkemmin opiskeluhuollosta kerrotaan huolen ilmetessä opiskelijalle ja huoltajille. Koulun henkilöstön tehtävänä on kertoa opiskelijalle ja huoltajalle opiskeluhuollollisista oikeuksista ja velvollisuuksista ja tarjota moniammatillista tukea.

5. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

Sivistysjohtaja esittelee sivistyslautakunnalle koulun opetussuunnitelman opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti tai korjaustarpeiden ilmetessä. Korjattavat kohdat tuodaan koulussa esille heti niiden havaitsemisen jälkeen. Koko koulun opetushenkilöstölle järjestetään yhteinen VESO-päivä syksyllä koulun alkaessa, ja silloin sovitaan yhteisistä toimintalinjoista lukuvuoden ajalle. Yhteistoiminnalliset suunnitteluajat voidaan myös hyödyntää tarvittaessa tietojen kokoamiseksi. Oppilaitoskohtaisessa opiskeluhoitoyhteydessä voidaan lisäksi käsitellä opiskeluhoitosuunnitelmaa, sen toteutumista ja arvioida sitä.

Päivitetyt muutokset opiskeluhoitosuunnitelmaan viedään Puolangan kunnan internetsivuille, josta tieto löytyy opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.